

RECEȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2022

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2022

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL 2022

privind implementarea proiectului din cadrul Programului de Stat (2020–2023)

**”Drepturile omului în Republica Moldova: dimensiunea financiară și consolidarea prin
gestiunea eficientă a cheltuielilor publice”**

Cifra proiectului: **20.80009.0807.35**

Prioritatea Strategică: **IV. Provocări Societale**

Directorul organizației

STRATAN Alexandru

Consiliul științific/Senatul

STRATAN Alexandru

Conducătorul proiectului

SECRIERU Angela

Chișinău 2022

1. Scopul etapei anuale conform proiectului depus la concurs (obligatoriu)

Echipa de proiect, reprezentând Parteneriatul dintre Academia de Studii Economice a Moldovei și Universitatea "B. P. Hașdeu" din Cahul a urmărit pentru anul 2022 realizarea următorului scop:

- ▶ Evaluarea dimensiunii financiare a Drepturilor Economice, Sociale și Culturale (DESC) în Republica Moldova prin analiza cheltuielilor publice.

Obiectul de cercetare în cadrul temei proiectului este reprezentat de Drepturile Economice, Sociale și Culturale, și anume: dreptul la muncă și protecția muncii, dreptul la educație, dreptul la ocrotirea sănătății, dreptul la asistență și protecție socială, dreptul la un mediu înconjurător sănătos, etc.

2. Obiectivele etapei anuale (obligatoriu)

Scopul etapei a fost realizat prin urmărirea atingerii următoarelor obiective:

1. Dezvoltarea cadrului metodologic de evaluare a dimensiunii financiare a Drepturilor Economice, Sociale și Culturale;
2. Dezvoltarea cadrului metodologic de analiză a cheltuielilor publice prin prisma Drepturilor Economice, Sociale și Culturale;
3. Evaluarea cheltuielilor publice prin prisma Drepturilor Economice, Sociale și Culturale;
4. Formularea soluțiilor de eficientizare a cheltuielilor publice.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei anuale (obligatoriu)

Pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei anuale, au fost planificate următoarele acțiuni:

1. Dezvoltarea cadrului conceptual aferent noțiunii *dimensiunea financiară a DESC*. Studiarea experienței internaționale în domeniul evaluării dimensiunii financiare a DESC;
2. Elaborarea metodologiei de evaluare a dimensiunii financiare a DESC;
3. Dezvoltarea cadrului conceptual asociat procesului de analiză a cheltuielilor publice prin prisma DESC. Studiarea experienței internaționale în domeniul analizei cheltuielilor publice prin prisma DESC;
4. Elaborarea metodologiei de analiză a cheltuielilor publice prin prisma DESC. Dezvoltarea cadrului metodologic de identificare a categoriilor de cheltuieli asociate DESC folosind clasificarea bugetară;
5. Evaluarea dinamicii, structurii, eficienței și eficacității cheltuielilor publice în Republica Moldova prin prisma DESC;
6. Evaluarea dinamicii, structurii, eficienței și eficacității cheltuielilor publice în Republica Moldova prin prisma DESC în condiții de criză (criza pandemică COVID-19, impactul agresiunii militare a Rusiei în Ucraina, etc.);
7. Evaluarea specificului gestiunii cheltuielilor publice prin prisma DESC la nivelul bugetelor locale;
8. Analiza dreptului la muncă, în mod particular a condițiilor de muncă, în cadrul Zonelor Economice Libere din Republica Moldova prin prisma cheltuielilor publice;
9. Analiza finanțării DESC la nivelul programelor de cheltuieli din cadrul Bugetului Public Național și Bugetelor Locale;
10. Analiza eficienței și elaborarea soluțiilor de creștere a eficienței cheltuielilor publice în

- scopul consolidării respectării dreptului la un mediu sănătos și dreptului la muncă;
11. Analiza indicatorilor eco-inovației în vederea promovării și asigurării dreptului la un mediu sănătos și a dreptului la muncă, prin adoptarea tehnologiilor „verzi” și a practicilor de business sustenabile;
  12. Evaluarea cheltuielilor publice alocate sectorului cultural prin prisma DESC;
  13. Evaluarea stării progresului social în Republica Moldova sub aspect evolutiv prin prisma cheltuielilor publice. Evidențierea rolului determinant al serviciilor publice în creșterea nivelului de trai. Identificarea rolului parteneriatelor intersectoriale în asigurarea unui trai decent;
  14. Analizată incluziunii financiare sub aspectul dimensiunii financiare a DESC;
  15. Formularea soluțiilor de eficientizare a cheltuielilor publice prin prisma DESC (în funcție de drepturile individuale);
  16. Organizarea și desfășurarea unui eveniment științifico-practic destinat schimbului de opinii, prezentării, discutării și diseminării rezultatelor cercetărilor obținute în cadrul etapei anuale a proiectului;
  17. Susținerea tezei de doctor a dlui Simion Mija, cercetător științific stagiar în cadrul proiectului.

Au fost stabiliți următorii indicatori de performanță:

- 1 Ghid metodologic publicat;
- 8 articole publicate;
- 8 participări la conferințe internaționale;
- 1 eveniment științifico-practic organizat la tematica proiectului (tematica etapei 3).
- 1 deplasare peste hotare.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei anuale (obligatoriu)

Pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei anuale, considerând acțiunile planificate au fost realizate următoarele acțiuni:

1. A fost dezvoltat cadrul conceptual aferent noțiunii *dimensiunea financiară a DESC*. A fost studiată experiența internațională în domeniul evaluării dimensiunii financiare a DESC;
2. A fost elaborată metodologia de evaluare a dimensiunii financiare a DESC. A fost sintetizat cadrul legal asociat DESC. Au fost identificate și dezvoltate principiile stipulate în legislația internațională și națională asociate DESC din perspectiva configurării dimensiunii financiare a DESC;
3. A fost dezvoltat cadrul conceptual asociat procesului de analiză a cheltuielilor publice prin prisma DESC. A fost studiată experiența internațională în domeniul analizei cheltuielilor publice prin prisma DESC;
4. A fost elaborată metodologia de analiză a cheltuielilor publice prin prisma DESC. A fost dezvoltat cadrul metodologic de identificare a categoriilor de cheltuieli asociate DESC folosind clasificarea bugetară și anume: clasificarea funcțională și clasificarea economică;
5. A fost evaluată dinamica, structura, eficiența și eficacitatea cheltuielilor publice în Republica Moldova prin prisma DESC;
6. A fost evaluată dinamica, structura, eficiența și eficacitatea cheltuielilor publice în Republica Moldova prin prisma DESC în condiții de criză (criza pandemică COVID-19, impactul agresiunii militare a Rusiei în Ucraina, etc.)
7. A fost evaluat specificul gestiunii cheltuielilor publice prin prisma DESC la nivelul bugetelor locale;
8. A fost analizat dreptul la muncă, în mod particular condițiile de muncă, în cadrul Zonelor Economice Libere din Republica Moldova prin prisma cheltuielilor publice. A fost realizat un sondaj destinat angajaților rezidenților Zonelor Economice Libere din Republica Moldova. Condițiile de muncă în Zonele Economice Libere din Republica Moldova au devenit în premieră subiectul unor cercetări sociologice. Chestionarea a presupus metoda eșantionării non-aleatorii intenționate, fiind chestionați respondenții a două mari Companii Multinaționale din două ZEL-uri reprezentative din Republica Moldova (ZEL „Ungheni-Business” și ZAL PP „Valkaneș”);
9. A fost analizată finanțarea DESC la nivelul programelor de cheltuieli din cadrul Bugetului Public Național și Bugetelor Locale. A fost analizată asigurarea protecției drepturilor economice, sociale și culturale de către autoritățile publice locale de nivelul I prin evoluția programelor finanțate de la bugetul local al municipiului Cahul;
10. A fost analizată implementarea bugetării orientate spre drepturile omului în Republica Moldova;
11. Au fost analizați indicatorii eco-inovației în vederea promovării și asigurării dreptului la un mediu sănătos și a dreptului la muncă, prin adoptarea tehnologiilor „verzi” și a practicilor de business sustenabile. A fost analizat cadrul general pentru eco-inovare la nivel național și internațional (bariere, catalizatori, premize, sectoare, actori importanți) în vederea asigurării dreptului la muncă și la un mediu sănătos și impactul acestuia asupra cheltuielilor publice;
12. Au fost analizate cheltuielile publice pentru cultură prin prisma respectării DESC. A fost analizată calitatea și prioritățile gestiunii cheltuielilor publice cu privire la sectorul cultural din

perspectiva respectării DESC. Au fost identificate problemele existente în funcționarea eficientă a mecanismelor de finanțare a culturii prin prisma dreptului la cultură;

13. Au fost analizați indicatorii de măsurare a progresului social înregistrat de societăți. Au fost identificați indicatorii cheie de evaluare a progresului social. A fost efectuată analiza comparativă a progresului social înregistrat de societăți la nivel internațional. A fost identificată corelația dintre indicatorii elaborați de diverse organisme internaționale. A fost determinată corelația dintre progresul economic și progresul social înregistrat de societăți. A fost realizată analiza comparativă a progresului social înregistrat de Republicii Moldova, România și alte societăți. A fost identificat rolul ce revine serviciilor publice în creșterea nivelului de trai și a stării de satisfacție a cetățenilor. A fost pus în evidență faptul că dezvoltarea unor relații de parteneriat cu reprezentanții altor sectoare ar fi o soluție ideală pentru acoperirea unui spectru mult mai larg de servicii sociale acordate;

14. A fost analizată incluziunea financiară prin prisma caracteristicilor drepturilor omului: accesibilitate-educație-reziliență și dimensiunii digitale, accesibilitate-aplicare-adoptare;

15. A fost identificat și fundamentat scopul și rolul managementului cheltuielilor în sistemul de sănătate publică în Republica Moldova. A fost stabilită legătura dintre managementul cheltuielilor în sistemul de sănătate publică și managementul bugetului în Republica Moldova. Au fost evaluate elemente de economie sanitară: cererea de servicii de sănătate, oferta de servicii de sănătate. A fost dezvoltat mecanismul de echilibrare a cererii și ofertei serviciilor de sănătate. A fost realizată evaluarea economică a serviciilor de sănătate publică prin prisma costurilor și consecințelor. Au fost analizate tipurile de consecințe - efecte, beneficii și utilități. Au fost analizate utilitățile după metoda de măsurare QALY. Au fost identificate problemele de măsurare a consecințelor serviciilor de sănătate publică. Au fost sistematizate tehnicile de evaluare economică a serviciilor de sănătate publică. A fost elaborat modelul de interconexiune existentă între echitate – calitate - protecție împotriva riscului financiar în domeniul de sănătate publică;

16. Au fost formulate și argumentate soluțiile de eficientizare a cheltuielilor publice prin prisma DESC (în funcție de drepturile individuale);

17. Au fost organizate și desfășurate două evenimente științifico-practice destinate schimbului de opinii, prezentării, discutării și diseminării rezultatelor cercetărilor obținute în cadrul etapei anuale a proiectului (unul - la ASEM, al doilea - la UBPH, mun. Cahul):

- Masa rotundă „Respectarea DESC: particularități și provocări” (21 decembrie 2021) organizată și desfășurată de către membrii echipei de proiect de la Universitatea de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul;

- Masa rotundă „Dezvoltarea cadrului metodologic de evaluare a cheltuielilor publice prin prisma Drepturilor Economice, Sociale și Culturale” (16 septembrie 2022) organizată și desfășurată la ASEM;

18. A fost susținută teza de doctor „*Utilizarea metodelor statistice și econometrice în fundamentarea politicii monetare orientată spre stabilitatea prețurilor*”, autor Simion Mija, cercetător științific stagiar în cadrul proiectului, conducător științific dl. Ion Pârțachi, dr., prof. univ., cercetător științific principal în cadrul proiectului. Data susținerii 21 aprilie 2022. Data aprobării de ANACEC - 01 iulie 2022.

Indicatorii de performanță aferenți Proiectului au înregistrat următoarele valori:

a) numărul publicațiilor, total: 27, inclusiv pe categorii:

- ▶ în reviste din străinătate recunoscute - 1;
- ▶ în reviste din Registrul National al revistelor de profil - 7;
- ▶ în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) - 5;
- ▶ în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) - 13;
- ▶ Ghid metodologic - 1;

b) numărul de participări la manifestări științifice - 25, dintre care: 11 - manifestări științifice internaționale (în străinătate); 14 - manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova);

c) un sondaj la tematica proiectului organizat și desfășurat;

d) două evenimente științifice la tematica proiectului organizate și desfășurate;

e) o teză de doctor susținută în CȘS și aprobată de ANACEC;

f) o deplasare peste hotare (România, Iași) în scopul diseminării rezultatelor cercetărilor științifice realizate în cadrul proiectului.

5. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini) (obligatoriu)

▪ **Elaborarea metodologiei de evaluare a dimensiunii financiare a DESC.** Metodologia de evaluare a dimensiunii financiare a DESC conține următoarele componente: i) sinteza cadrului legal asociat DESC; ii) dezvoltarea principiilor stipulate în legislația internațională și națională cu privire la DESC și anume: resursele maximum disponibile; asigurarea progresivă a DESC; non-retrogresia; nivelul minim de bază pentru fiecare dintre DESC; iii) conversia termenilor juridici în componente măsurabile necesare pentru evaluarea dimensiunii financiare a DESC; iv) transpunerea acestor concepte și principii în măsuri de conformitate și instrumente de monitorizare.

▪ **Elaborarea metodologiei de analiză a cheltuielilor publice prin prisma DESC.** Metodologia de analiză a cheltuielilor publice prin prisma DESC conține următoarele componente: analiza incidenței cheltuielilor publice; implicațiile asupra bunăstării a diferitelor măsuri ale sărăciei și inegalității; metodologia de evaluare a politicilor fiscale guvernamentale din punct de vedere al echității; cadrul de guvernanță centrat pe cetățean din perspectiva reformării sectorului public; bugetarea locală centrată pe cetățean (prin instituționalizarea stimulentei și realizarea unor abordări adecvate de bugetare care să fie prietenoase cu cetățenii).

▪ **Evaluarea dinamicii, structurii, eficienței și eficacității cheltuielilor publice în Republica Moldova prin prisma DESC.** Evaluarea cheltuielilor publice cu ajutorul indicatorilor și parametrilor de dinamică, structură, eficiență și eficacitate identifică provocările și disfuncționalitățile managementului finanțelor publice în Republica Moldova în sectoarele asociate cu DESC și anume: fenomene precum alocări bugetare insuficiente, cheltuieli ineficiente și inechitabile (disparități între regiuni, zone rurale și urbane sau servicii inaccesibile pentru cei săraci). În același timp, pentru a îmbunătăți calitatea evaluării cheltuielilor publice este elaborată și fundamentată abordarea comparată asupra metodelor și tehnicilor de evaluare și anume: analiza cantitativă și calitativă a cheltuielilor publice în timp în raport cu obiectivele de politică și indicatorii de performanță; studiile de urmărire a cheltuielilor publice (este urmărit fluxul de resurse care trece prin diferitele niveluri ale birocrăției guvernamentale, ajungând, în cele din urmă, la consumatorul final); sinteza bugetară.

▪ **Conform datelor sondajului „Relațiile de muncă în Zonele Economice Libere” realizat în cadrul proiectului,** relațiile de muncă în Zonele Economice Libere din Republica Moldova,

reglementate de cadrul legal general cu privire la legislația muncii, sunt determinate de următoarele caracteristici referitoare la condițiile de muncă: - respondenții apreciază, în marea lor majoritate, că există condiții egale de muncă pentru femei și bărbați și condițiile de muncă nu s-au înrăutățit în perioada pandemiei COVID-19; - majoritatea respondenților declară că securitatea și igiena muncii în întreprindere sunt asigurate, precum și faptul că, durata muncii este rațională; - devierile sunt constatate în cazul remunerației muncii, din moment ce majoritatea respondenților se declară neutri la afirmația că remunerarea muncii în cadrul întreprinderii asigură o existență decentă, precum sunt constatate devieri și în cazul posibilității egale pentru toți de a avansa în carieră.

▪ **Elaborarea Ghidului metodologic privind evaluarea respectării dreptului la cultură.** Ghidul conține următoarele capitole: Introducere, Capitolul 1. Indicatorii aferenți Drepturilor economice, sociale și culturale (DESC): noțiuni, argumentare, probleme și preocupări; Capitolul 2. Conceptualizarea indicatorilor pentru măsurarea respectării dreptului la cultură; Capitolul 3. Abordări metodologice privind evaluarea respectării dreptului la cultură prin metoda de sondaj; Capitolul 4. Cadrul metodologic de analiză a cheltuielilor pentru cultură; Capitolul 5. Recomandări; Anexe; Glosar.

▪ **Elaborarea Ghidului metodologic privind evaluarea respectării dreptului la un mediu sănătos și dreptului la muncă.** Ghidul conține următoarele capitole: Introducere, Capitolul 1. Indicatorii aferenți Drepturilor economice, sociale și culturale (DESC): noțiuni, argumentare, probleme și preocupări; Capitolul 2. Conceptualizarea indicatorilor pentru măsurarea respectării dreptului la un mediu sănătos și dreptului la muncă la nivel de raion și municipiu (Cahul); Capitolul 3. Cadrul metodologic de analiză a cheltuielilor pentru mediu și muncă; Capitolul 4. Recomandări; Anexe; Glosar.

▪ **Elaborarea studiului privind progresul social și nivelul de trai la nivelul societăților contemporane, fiind, în acest sens, identificat și fundamentat rolul cheltuielilor publice.** A fost formulată și argumentată constatarea referitoare la limitele PIB în calitate de indicator al performanțelor economice și progresului social. Analiza comparată asupra unui număr reprezentativ de țări demonstrează faptul că o creștere a PIB-ului nu presupune neapărat și îmbunătățirea calității vieții la nivelul societății. A fost formulată constatarea că topul celor mai bogate zece țări din lume, după indicele PIB per capita, ajustat la puterea de cumpărare a fiecărui individ, în 2021, include și țări a căror situație socială poate fi considerată cât se poate de nesigură. Este formulată precizarea conform căreia Indicele Dezvoltării Umane (IDU) reflectă o mai multă exactitate în măsurarea progreselor înregistrate de societăți, iar Indicele de Progres Social, scoate în evidență punctele vulnerabile și acțiunile cheie care pot îmbunătăți traiul uman. Din analiza de frontieră rezultă că aplicarea indicatorilor proiectați și utilizați de diferitele organisme internaționale demonstrează că cele mai bune rezultate sunt înregistrate, în mare parte, de aceleași țări, Republica Moldova înscriind un rezultat foarte modest, menținându-se deasupra nivelului de mijloc, la o distanță mare de România. Analiza efectuată identifică factorii care determină progresul social, și anume: situația economică, obiectivele prioritare ale guvernărilor, accesul la servicii publice, valorile și așteptările cetățenilor, propriul sentiment, etc. - toți acești factori fiind interconectați la sistemul de cheltuieli publice. Este dedusă concluzia conform căreia că urmare a promovării unor politici economice și sociale ineficiente, Republica Moldova înregistrează performanțe economice modeste și nu reușește să asigure un nivel de trai decent, oferind doar un minimum de subzistență. Soluția ce se impune,

constă în necesitatea *dezvoltării unor relații de parteneriat cu reprezentanții altor sectoare decât cel public*, prin aceasta reușindu-se acoperirea unui spectru mult mai larg de servicii sociale acordate.

- **Identificarea și evaluarea legăturii dintre managementul cheltuielilor în sistemul de sănătate publică și managementul bugetului în Republica Moldova din perspectiva respectării dreptului la sănătate.** A fost analizat scopul și rolul managementului cheltuielilor în sistemul de sănătate publică în Republica Moldova. Au fost evaluate elementele economiei sanitare: cererea de servicii de sănătate, oferta de servicii de sănătate. A fost analizată *legea cererii* și factorii care influențează cererea de servicii de sănătate și *legea ofertei*, mecanismul de echilibrare a cererii și ofertei, care permite schimbul de bunuri și servicii între consumatori și producători (piața serviciilor de sănătate). A fost adaptată și aplicată evaluarea economică a serviciilor de sănătate publică, inclusiv: analiza mai multor alternative din punct de vedere a *costurilor* (suportate de sectorul de sănătate) și *consecințelor*; și furnizarea de criterii de decizie. Au fost analizate tipurile de consecințe (măsurarea consecințelor) - *efecte, beneficii și utilități*.

- **A fost elaborat modelul de interconexiune existentă între echitate – calitate - protecție împotriva riscului financiar în domeniul de sănătate publică.** *Echitate* (equity in access to health services) presupune că toate persoanele care au nevoie de servicii trebuie să le primească, nu numai cei care plătesc. *Calitate* înseamnă că serviciile trebuie să fie destul de bune pentru a îmbunătăți sănătatea celor care le primesc. *Protecție* împotriva riscului financiar presupune că costul utilizării serviciilor să nu fie împovăraător pentru populație.

- **Elaborarea studiului cu privire la evaluarea cheltuielilor publice alocate sectorului „Cultură, sport, tineret, culte și odihnă” prin prisma respectării dreptului la cultură în Republica Moldova.** A fost analizat locul culturii în Republica Moldova în ceea ce privește gestiunea financiară la nivel național, prin prisma analizei ponderii alocațiilor de cheltuieli pentru „Cultură, sport, tineret, culte și odihnă” în Produsul Intern Brut (PIB) și în total cheltuieli alocate din Bugetul Public Național (BPN). A fost analizată tendința evoluției cheltuielilor pentru „Cultură, sport, tineret, culte și odihnă” sub aspect valoric, precum și tendința evoluției structurii acestora. Au fost studiate prioritățile strategice ale sectorului „Cultură, sport, tineret, culte și odihnă” din Republica Moldova în perioada pre- și post- COVID-19.

- **Dezvoltarea abordării incluziunii financiare sub aspectul dimensiunii financiare a DESC, fiind evidențiate aspectele: accesibilitate-educație-reziliență și dimensiunea digitală, accesibilitate-aplicare-adoptare.** Accesul la servicii financiare, utilizarea frecventă a serviciilor / produselor bancare au impact asupra promovării drepturilor omului. Efectele incluziunii financiare variază în funcție de tipul de servicii financiare, produsele de asigurare și accesul la credit. Gama largă de servicii financiare (credite, depozite, produsele de asigurare și plățile), furnizate calitativ către consumatori (convenabil, accesibil, adecvat cu respectarea protecției consumatorului), oferite tuturor celor ce au nevoie de utilizarea lor cu aplicarea unui tratament specific accentuat asupra mediului rural, persoanelor cu dizabilități, femeilor și grupurilor excluse răspund cerinței și necesității de respectare a DESC.

- **Argumentarea necesității extinderii descentralizării financiare în Republica Moldova din perspectiva reducerii sărăciei și a respectării DESC.** O descentralizare fiscală bine proiectată și implementată, inclusiv repartizarea responsabilităților pe partea de cheltuieli, alocarea surselor de venituri pentru administrațiile publice locale (APL), transferurile fiscale interguvernamentale și politicile locale de îndatorare poate sprijini reducerea sărăciei. În același timp,

un program de descentralizare prost conceput poate fi dăunător pentru obiectivul de combatere a sărăciei. Anumite sectoare, cum ar fi educația și unele servicii publice de sănătate, sunt printre domeniile cele mai indicate în combaterea sărăciei și respectarea DESC.

▪ **Proiectarea și evaluarea criteriului de eficiență a sistemului de cheltuieli publice locale prin prisma calității prestării serviciilor publice locale și, implicit a respectării DESC.**

Din perspectiva eficienței, „teorema descentralizării” a lui Oates susține că: „fiecare serviciu public trebuie furnizat de jurisdicția ce controlează aria geografică minimă care ar internaliza beneficiile și costurile unei astfel de furnizări”. Printre altele, această abordare determină un sortiment mai extins de servicii publice și o calitate mai bună a acestora, bunurile și serviciile publice reprezentând instrumentele de realizare a DESC. Ponderea cheltuielilor aferente serviciilor de stat cu destinație generală (SSDG) în totalul cheltuielilor și activelor nefinanciare (CANF) ale bugetelor locale trebuie să fie una limitată. În același timp, acest indicator este sensibil la economiile de scară: cu cât numărul populației (numărul de beneficiari de servicii publice locale) în UAT gestionată de o anumită APL este mai mare, cu atât ponderea cheltuielilor aferente SSDG va fi mai mică. Din numărul total de UAT1 supuse analizei (896), doar 28 (3% din numărul total) au înregistrat o valoare a acestui indicator sub 10%, demonstrând eficiență înaltă în gestiunea cheltuielilor publice. 267 UAT (30%) s-au încadrat în intervalul cuprins între 10 și 18%. Un număr de 210 UAT (23%) au depășit 30%. Media acestui indicator la nivelul bugetelor locale de nivelul 1 a fost în 2021 egal cu 18% (la nivelul bugetelor locale consolidate acest indicator înregistrează valoarea de 8,4%). O situație mult mai favorabilă demonstrează evoluția acestui indicator la nivelul APL de nivelul 2. Nivelul mediu al ponderii cheltuielilor aferente SSDG în totalul CANF la nivelul bugetelor locale de nivelul 2 a fost în 2021 egal cu 3,7%. La nivelul consolidat al BL din Republica Moldova, ponderea cheltuielilor aferente SSDG în totalul cheltuielilor a fost egală în 2021 cu 8,4%. Pornind de la aceste constatări și analizând evoluția acestui indicator în țările din UE, recomandăm valoarea minimă a acestui indicator pentru APL din Republica Moldova egală cu 10%.

Confruntând cheltuielile aferente SSDG (indicator de efort, plasat la numitor), pe de o parte, cu veniturile bugetelor locale fără transferuri și defalcări de la veniturile de stat (indicator de rezultat, plasat la numărător), pe de altă parte, obținem indicatorul de eficiență care poate reprezenta un criteriu care să indice la necesitatea raționalizării finanțelor publice locale. Situația începe să fie favorabilă atunci când mărimea indicatorului este mai mare de 1. Dacă raportul este egal cu 1, acest lucru înseamnă că 1 leu de cheltuieli aferente SSDG generează 1 leu de venituri publice locale (fără transferuri și defalcări). Din numărul total de UAT1 (896), 445 de UAT1 (50%) au înregistrat în 2021 o valoare mai mică de 0,5. 122 (14%) de UAT1 au generat la 1 leu de cheltuieli aferente SSDG mai mult de 1 leu de venituri publice locale (fără transferuri și defalcări). De regulă, cele mai performante APL sunt cele din municipii și orașele - reședință de raion, dar și din unele localități rurale care și-au dezvoltat economii locale generatoare de venituri proprii, dar și capacități instituționale de a le gestiona. În același timp, problema localităților mici lipsite, în mare parte, obiectiv de fundament economic și social pentru a-și asigura un potențial minim de finanțe publice locale trebuie imperativ soluționată. Pe lângă aspectul de ineficiență pronunțată care însoțește această problemă, populația din localitățile respective, nu are acces la un șir extins de servicii publice importante, situație inadmisibilă din considerentul respectării DESC. Creșterea capacității administrative (populație, teritoriu, active economice, etc.) a UAT din Republica Moldova este un obiectiv primar care determină obiectiv și modalitatea de reconsiderare a finanțelor publice locale.

- **Organizarea și desfășurarea mesei rotunde „Respectarea DESC: particularități și provocări” (21 decembrie 2021) de către membrii echipei de proiect de la Universitatea de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul.** La masa rotundă au fost abordate subiecte legate de bugetarea participativă în calitate de instrument eficient în respectarea drepturilor omului; dreptul la un mediu sănătos: aspecte legale, economice și sociale; drepturile, obligațiile salariaților în cadrul raporturilor de muncă. Încălțări frecvente depistate în procesul efectuării controlului de stat privind respectarea legislației muncii și măsurile întreprinse de inspectorii de muncă ; rolul bibliotecilor în realizarea dreptului la cultură. La masa rotundă au participat reprezentanți ai primăriei mun. Cahul, fundației „Centrul pentru Dezvoltarea Chișinăului”; inspectoratului teritorial al muncii, Cahul; secția „Biblioteci”, r. Cahul.

- **Organizarea și desfășurarea mesei rotunde „Dezvoltarea cadrului metodologic de evaluare a cheltuielilor publice prin prisma Drepturilor Economice, Sociale și Culturale” (16 septembrie 2022) la ASEM.** La masa rotundă au fost abordate subiecte legate de eficientizarea cheltuielilor publice aferente domeniului culturii; relațiile de muncă în cadrul zonelor economice libere din Republica Moldova și impactul acestora asupra cheltuielilor publice; metode de evaluare a eforturilor și efectelor directe și indirecte ale programelor de sănătate publică în Republica Moldova. La masa rotundă a participat auditorul intern principal al Ministerului Culturii. Disponibil pe: <https://ase.md/masa-rotunda-dezvoltarea-cadrului-metodologic-de-evaluare-a-cheltuielilor-publice-prin-prisma-drepturilor-economice-sociale-si-culturale/>.

- **Susținerea publică a tezei de doctor de către Mija Simion, cercetător stagiar în cadrul proiectului.** Titlul tezei de doctorat: *Utilizarea metodelor statistice și econometrice în fundamentarea politicii monetare orientată spre stabilitatea prețurilor*. Conducător științific: Ion Pârțachi, dr., cercetător principal în cadrul Proiectului. Specilitata: 523.02. Statistică economică. Teza a fost susținută pe 21 aprilie 2022 și aprobată de ANACEC pe 1 iulie 2022.

Teza promovează următoarele idei direct conectate la tema Proiectului: - stabilitatea prețurilor are beneficii semnificative asupra economiei și bunăstării populației, bunăstarea populației fiind consecința directă a respectării drepturilor omului, în special al DESC. Responsabilitatea pentru realizarea stabilității prețurilor, prin elaborarea și implementarea politicii monetare, îi revine băncilor centrale. Stabilitatea prețurilor este atunci când creșterea acestora este constantă, înregistrând modificări relativ mici; - importanța și rolul decisiv în utilizarea și dezvoltarea tehnicilor statistice și econometrice de analiză a diverselor efecte, precum și fundamentarea deciziilor, va fi actuală cel puțin până în momentul în care performanța autorităților monetare va permite un mediu economic stabil și sustenabil și va continua să fie catalizatorul stabilității economice și bunăstării populației. Disponibil pe: <http://www.cnaa.md/en/thesis/58113/>.

6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații (obligatoriu)

Lista publicațiilor din anul 2022 în care se reflectă doar rezultatele obținute în proiect, perfectată conform cerințelor față de lista publicațiilor (a se vedea anexa)

Notă: Lista va include și brevetele de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală, materiale la saloanele de invenții (conform Anexei 1A)

4. Articole în reviste științifice

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

1. PĂRȚACHI, Ion, RUSU, Svetlana, RUSU, Elena. Migration in the Republic Moldova: Trends, Determinants, and State Policy. *Governance and Politics*. 2022, vol. 1, no. 2, 82 -101. ISSN 2782-7070 (online). <https://www.gp-mgimo.ru/jour/article/view/19/15>

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

2. BOGUȘ, Angela. Consolidarea relațiilor de parteneriat în scopul asigurării unui trai decent. *Administrarea publică*. 2021, nr. 4, 88-93. ISSN 1813-8489. Categoria B. DOI: [https://doi.org/10.52327/1813-8489.2021.4\(112\)](https://doi.org/10.52327/1813-8489.2021.4(112)). Disponibil pe: <http://aap.gov.md/files/publicatii/revista/21/112.pdf> (editat decembrie 2021).

3. BOGUȘ Angela, BĂIEȘU, Marina. Beneficiile guvernății corporative pentru sectorul public. *Economica*. 2022, nr. 2, 7-20. ISSN 1810-9136. Categoria B. Disponibil pe: https://ase.md/files/publicatii/economica/ec_2022_2.pdf

4. BOGUȘ Angela, BĂIEȘU, Marina. Eficientizarea metodelor și tehnicilor de motivare a funcționarilor publici. *Administrarea publică*. 2022, nr. 2, 105-110. ISSN 1813-8489. Categoria B. DOI: [https://doi.org/10.52327/1813-8489.2022.2\(114\).10](https://doi.org/10.52327/1813-8489.2022.2(114).10). Disponibil pe: <http://aap.gov.md/files/publicatii/revista/22/114.pdf>

5. BOTNARI, Nadejda, COPĂCEANU, Cristina. Reconfiguring the health system financing mechanism under pandemic shock conditions. *Journal of Public Administration, Finance and Law (JOPAFI)*. 2021. Issue 21, special Issue GEBA 2021. 13-24. ISSN-L 2285 - 3499 (online). <https://doi.org/10.47743/jopafl-2021-21-02>. Disponibil pe: [https://www.jopafl.com/uploads/issue21/RECONFIGURING THE HEALTH SYSTEM FINANCING MECHANISM UNDER PANDEMIC SHOCK CONDITIONS.pdf](https://www.jopafl.com/uploads/issue21/RECONFIGURING_THE_HEALTH_SYSTEM_FINANCING_MECHANISM_UNDER_PANDEMIC_SHOCK_CONDITIONS.pdf) (editat decembrie 2021).

6. DRAGOMIR, Lilia. Etapele principale ale procesului de îmbunătățire a calității serviciilor medicale în Republica Moldova. *Administrarea publică*. 2021, nr. 4, 94-100. ISSN 1813-8489. Categoria B. DOI: [https://doi.org/10.52327/1813-8489.2021.4\(112\)](https://doi.org/10.52327/1813-8489.2021.4(112)). Disponibil pe: <http://aap.gov.md/files/publicatii/revista/21/112.pdf> (editat decembrie 2021).

7. NEDELICU, Ana. The role of local public authorities of level i in respecting economic, social and cultural rights. The Scientific Journal of Cahul State University “Bogdan Petriceicu Hasdeu”, semestrial edition, Economic & Engineering Studies, 2(10), 2021, p. 14-23, ISSN 2587-3121. Disponibil pe: [https://www.researchgate.net/publication/364933681 THE ROLE OF LOCAL PUBLIC AUTHORITIES OF LEVEL I IN RESPECTING ECONOMIC SOCIAL AND CULTURAL RIGHTS](https://www.researchgate.net/publication/364933681_THE_ROLE_OF_LOCAL_PUBLIC_AUTHORITIES_OF_LEVEL_I_IN_RESPECTING_ECONOMIC_SOCIAL_AND_CULTURAL_RIGHTS) (editat decembrie 2021).

8. SECRIERU, Angela, BOTNARI, Nadejda. Finanțarea educației extrașcolare în Republica Moldova prin prisma dreptului la educație. *Economica*. 2021, nr. 4, 75-92. ISSN 1810-9136. Categoria B. Disponibil pe: https://ase.md/files/publicatii/economica/ec_2021_4_r2.pdf (editat decembrie 2021).

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

9. DRAGOMIR, Lilia. Concentration Paths of the Compulsory Health care Insurance System in the Republic of Moldova. În: *EIRP Proceedings - European Integration Realities and Perspectives: The 16th edition of the International Conference* on May 14-15, 2021, vol. 16, nr. 1. p. 148 - 153. ISSN: 2067 – 9211. Disponibil pe: <https://dp.univ-danubius.ro/index.php/EIRP/article/view/154/206> (editat decembrie 2021).
10. PĂRȚACHI, Ion, MIJA, Simion, Systematization of statistical indicators for the analysis and evaluation of the efficiency of public expenditure management. În: *Challenges of COVID-19 Pandemics for Economics and Business Administration. Conference Proceedings of the XIIth International Conference Globalization and Higher Education in Economics and Business Administration GEBA 2020*. Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2021, p. 379-406. ISBN online: 978-606-714-653-0 (editat decembrie 2021).
11. SECRIERU, Angela, BÂRCĂ Aliona. Audit implications in assessing the efficiency of public expenditure relating to human rights. În: *ECOTREND 2021 - Sustainable Economies and Digitalization: opportunities and challenges in the pandemic era: XVIIIth International Scientific Conference* din 10-11 Decembrie 2021. Târgu Jiu County, România, 2021, p. 58-63, 0.3 c. a. ISSN 2248-0889 (editat decembrie 2021).
12. ȘCHIOPU Irina, Repere analitice privind promovarea „Dreptului de cultură” prin prisma promovării drepturilor omului, În: *Conferința Științifică internațională „Dezvoltarea economico-socială durabilă a euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere”*. Iași, Institutul de Cercetări Economice și Sociale ”Gh. Zane”, 2021, vol. XXXIX, Ed. Performantica, pag. 165-176, ISBN:978-606-685-830-4 (editat decembrie 2021).
13. ȚUGUI, Eduard, SECRIERU, Angela. Health care financing in the Republic of Moldova under the pressure of COVID-19 pandemic. În: *Challenges of COVID-19 Pandemics for Economics and Business Administration. Conference Proceedings of the XIIth International Conference Globalization and Higher Education in Economics and Business Administration GEBA 2020*. Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2021, p. 505-520. ISBN online: 978-606-714-653-0 (editat decembrie 2021).

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

14. BOGUȘ, Angela. Eficiența cheltuielilor publice pentru asigurarea unui nivel de trai decent cetățenilor. DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975155649.37>. În: *30 years of economic reforms in the Republic Moldova: economic progress via innovation and competitiveness: Conferința științifică internațională* din 24-25 septembrie 2021. Chișinău: ASEM, 2022, vol. 2, p. 249-256, 0.3 c. a. ISBN 978-9975-155-64-9 (PDF). Disponibil pe: https://ase.md/files/publicatii/epub/conf_09.21_Vol-2.pdf
15. BOGUȘ, Angela. Determinants of increasing the standard of living. În: *Competitiveness and innovation in the knowledge economy: 26th International Scientific Conference*, September 23-24, 2022. Chișinău: Book of Abstracts. ASEM, 2022, p. 31. ISBN 978-9975-155-93-9
16. DRAGOMIR, Liliana. Particularities of state social insurance budget planning in the Republic of Moldova. În: *Competitiveness and innovation in the knowledge economy: 26th International Scientific Conference*, September 23-24, 2022. Chișinău: Book of Abstracts. ASEM, 2022, p. 54. ISBN 978-9975-155-93-9.

17. PÂRȚACHI, Ion, GOGU, Emilia, CARA, Elena. Analiza și corelații statistice ale învățământului superior în Republica Moldova. DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975155663.04>. În: *30 years of economic reforms in the Republic Moldova: economic progress via innovation and competitiveness*: Conferința științifică internațională din 24-25 septembrie 2021. Chișinău: ASEM, 2022, vol. 3, p. 51-57, 0.3 c. a. ISBN 978-9975-155-66-3 (PDF). Disponibil pe: https://ase.md/files/publicatii/epub/conf_09.21_Vol-3.pdf.
18. MARDARI, Lilia. Concentration vectors of the compulsory medical assistance insurance system in the Republic of Moldova. În: *Competitiveness and innovation in the knowledge economy*: 26th International Scientific Conference, September 23-24, 2022. Chișinău: Book of Abstracts. ASEM, 2022, p. 53. ISBN 978-9975-155-93-9.
19. PÂRȚACHI, Ion, ȘIȘCAN, Natalia. Măsurarea impactului indicatorilor fiscali asupra calității vieții în Republica Moldova. DOI: DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975155663.07>. În: *30 years of economic reforms in the Republic Moldova: economic progress via innovation and competitiveness*: Conferința științifică internațională din 24-25 septembrie 2021. Chișinău: ASEM, 2022, vol. 3, p. 74-79, 0.3 c. a. ISBN 978-9975-155-66-3 (PDF). Disponibil pe: https://ase.md/files/publicatii/epub/conf_09.21_Vol-3.pdf.
20. PÂRȚACHI, Ion, RUSU, Svetlana. The regional economic situation and its impact on migration. În: *Competitiveness and innovation in the knowledge economy*: 26th International Scientific Conference, September 23-24, 2022. Chișinău: Book of Abstracts. ASEM, 2022, p. 36 - 37. ISBN 978-9975-155-93-9
21. SECRIERU, Angela. Evaluarea cheltuielilor publice din perspectiva respectării drepturilor economice, sociale și culturale. DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975155618.02>. În: *30 years of economic reforms in the Republic Moldova: economic progress via innovation and competitiveness*: Conferința științifică internațională din 24-25 septembrie 2021. Chișinău: ASEM, 2022, vol. 1, p. 16-23, 0.3 c. a. ISBN 978-9975-155-61-8 (PDF). Disponibil pe: https://ase.md/files/publicatii/epub/conf_09.21_Vol-1.pdf
22. SECRIERU, Angela, PÂRȚACHI, Ion, ȘIȘCAN, Natalia. Assessing the impact of income inequality on the sustainable development goals. În: *Competitiveness and innovation in the knowledge economy*: 26th International Scientific Conference, September 23-24, 2022. Chișinău: Book of Abstracts. ASEM, 2022, p. 38. ISBN 978-9975-155-93-9.
23. SECRIERU, Angela. Financing the education sector in the context of macroeconomic instability. În: *Competitiveness and innovation in the knowledge economy*: 26th International Scientific Conference, September 23-24, 2022. Chișinău: Book of Abstracts. ASEM, 2022, p. 48 - 49. ISBN 978-9975-155-93-9.
24. SECRIERU, Angela. Finanțarea educației în situații de criză. În: *Perspectivelor și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*: Conferința științifică internațională din 3 iunie 2022. Cahul: Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu”, 2022, vol. IX, partea 1, p. 210-216. ISSN 2587-3563.
25. ȚUGUI, Eduard. Drepturile economice în „vremurile bune”: munca și salariul minim în Republica Moldova. DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975155649.04>. În: *30 years of economic*

reforms in the Republic Moldova: economic progress via innovation and competitiveness: Conferința științifică internațională din 24-25 septembrie 2021. Chișinău: ASEM, 2022, vol. 2, p. 30-39, 0.3 c. a. ISBN 978-9975-155-64-9 (PDF). Disponibil pe: https://ase.md/files/publicatii/epub/conf_09.21_Vol-2.pdf.

26. SECRIERU, Angela, KENIG Eduard. Надзор и регулирование финансовой системы в целях устойчивого экономического роста. În: *Teoria și practica administrației publice: Conferința științifico-practică internațională*, 20 mai 2022. Chișinău: AAP, 2022. P. 457-461. ISBN 978-9975-3542-3-3. Disponibil pe: <http://aap.gov.md/files/conferinte/tpap22.pdf>

9. Alte lucrări științifice

27. SECRIERU, Angela, SECRIERU, Iulian. Indicatorii Drepturilor Economice, Sociale și Culturale: măsurare și implementare (ghid metodologic). Chișinău: ÎS FEP „Tipografia Centrală”, 2022. 80 p. ISBN 978-5-88554-115-2.

7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului (obligatoriu)

Rezultatele proiectului obținute la momentul raportării au impact la nivel local, regional, național, european (internațional).

La nivel local și regional, avându-se în vedere, în special raionul și municipiul Cahul, dar și alte localități din Republica Moldova, prin evenimentele organizate în perioada de raportare (mese rotunde, participări și vizite la diverse instituții specializate și / sau responsabile de problematica DESC), colaborarea cu reprezentanții diverselor instituții publice specializate și grupuri de persoane interesate în problematica DESC este sensibilizată societatea în problematica DESC, sunt promovate ideile dezvoltate în proiect, sunt primite și explorate informații, recomandări, opinii de la diverse grupuri de persoane interesate în subiectele DESC. Se consolidează oportunitatea implementării soluțiilor formulate în cadrul proiectului și îmbunătățirii situației în domeniul DESC la nivel local și regional. Analiza cheltuielilor publice la nivelul municipiului și raionului Cahul a fost prezentată în cadrul ședinței Comisiei pentru buget, finanțe, impozite și taxe locale, tarife, industrie și comerț, business și atragerea investițiilor), ceea ce a contribuit la consolidarea capacității de decizie a aleșilor locali. Recomandările propuse privind indicatorii de performanță din cadrul programelor au fost preluate de către funcționarii publici în vederea implementării acestora în planificarea bugetară locală.

La nivel național, rezultatele obținute în proiect sunt prezentate, discutate, promovate la nivelul instituțiilor administrației publice centrale, Ministerului Economiei, Ministerului Culturii, organizațiilor din societatea civilă specializate în DESC. Se consolidează oportunitatea implementării soluțiilor dezvoltate în proiect și îmbunătățirii situației în domeniul DESC la nivel național.

La nivel european este posibilă complementarea experiențelor comunitare în domeniul DESC cu cele existente în Republica Moldova. Prin diferitele modalități de diseminare a rezultatelor proiectului se formează oportunitatea constituirii echipelor de cercetare și a parteneriatelor pentru viitoare proiecte internaționale.

După natura impactului, proiectul are impact social: proiectul propune mecanisme de consolidare a DESC. Proiectul are impact economic: soluțiile formulate în cadrul cercetărilor realizate în etapa de raportare au potențial să contribuie la creșterea eficienței cheltuielilor publice și îmbunătăți procesul bugetar prin prisma DESC. Este îmbunătățit procesul de cercetare doctorală prin stimularea elaborării tezelor de doctorat ale tinerilor cercetători incluși proiect. Activitățile de cercetare din cadrul proiectului la etapa de raportare au consolidat considerabil capacitatea echipei de cercetători ai proiectului în aplicarea instrumentelor și tehnicilor analitice de cercetare (efectuarea sondajelor online, metode moderne de prelucrare a statistică a rezultatelor sondajelor, modelare econometrică, etc.).

8. Infrastructura de cercetare utilizată în cadrul proiectului (obligatoriu)

Echipa de cercetători are la dispoziție următoarea infrastructură: 1 birou; 1 calculator de masă, 1 notebook, acces la internet; acces nelimitat la platforma ZOOM.

Adițional, cercetătorii din proiect folosesc calculatoarele de masă, notebook-urile și imprimantele personale.

9. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului (obligatoriu)

În perioada de raportare, echipa de cercetători ai proiectului a stabilit și explorat, cel puțin, următoarele relații de colaborare la nivel național:

- Ministerul Economiei;
- Banca Națională a Moldovei;
- Ministerul Culturii;
- Primăria municipiului Cahul;
- Asociația obștească „Cahul 2030”;
- Inspectoratul Muncii Cahul;
- Consiliul Raional Cahul;
- Incubatorul de Afaceri Cahul.

10. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului (obligatoriu)

În perioada de raportare, echipa de cercetători ai proiectului a stabilit și explorat, cel puțin, următoarele relații de colaborare la nivel internațional:

- Universitatea Alexandru Ioan Cuza, Iași;
- Academia de Studii Economice din București, România (dna Emilia Gogu, conf. univ., dr.);
- Bulgaria, Science Events Ltd;
- Institutul de Stat pentru Relații Internaționale din Moscova (МГИМО, МИД), Rusia (dna Svetlana RUSU, drd. Catedra Politica Demografică și Migrațională).

11. Dificultățile în realizarea proiectului

12. Diseminarea rezultatelor obținute **în proiect** în formă de prezentări la foruri științifice (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor, reflectate în p. 6)

Lista forurilor la care au fost prezentate rezultatele obținute în cadrul proiectului de stat

➤ Manifestări științifice internaționale (în străinătate)

- BOGUȘ, Angela, dr. 21st International Scientific Conference „Economy & Business”, Burgas, Bulgaria, 22-25 August 2022. The title of the oral communication „Measuring social progress in the context of valuing the right to a standard of living”. Disponibil pe: <https://www.sciencebg.net/en/conferences/economy-and-business/>
- BOTNARI, Nadejda, COPĂCEANU, Cristina. XIVth International Conference „Globalization and Higher Education in Economics and Business Administration”, GEBA-2022. Alexandru Ioan Cuza University of Iași, România. 20-22 October, 2022. Titlul comunicării: Guaranteeing the right to health through the compulsory health care insurance funds in the Republic of Moldova. Disponibil pe: <https://www.feaa.uaic.ro/geba/programme.pdf>
- CECLU, Liliana, ROȘCA-SADURSCHI, Liudmila. Interdisciplinarity and Cooperation in Cross-Border Research International Conference, ICCR - 2021, Galați, România, 2-4 December 2021. Titlul comunicării: Eco-innovation - promoter of the circular economy in the development of sustainable business.
- DRAGOMIR, Lilea. Conferința Științifică Internațională „Sustainable economic and social development of euroregions and cross-border areas”. Ediția a XVIII-a. 28 octombrie 2022. Academia Română, Filiala Iași Institutul de Cercetări Economice și Sociale ”Gh. Zane”. Titlul comunicării: Eficacitatea programelor de sănătate în Republica Moldova. Disponibil pe: <https://drive.google.com/file/d/10hpzznXnEeU5iVDEnYVely12xX5ZXzli/view>
- DRAGOMIR, L., DARII I. Conferință științifică internațională „Paradigme moderne în dezvoltarea economiei naționale și mondiale”, 28-29 Octombrie 2022. Universitatea de Stat din Moldova. Titlul comunicării „Evaluarea economică a eficienței în sistemul de sănătate publică în Republica Moldova”.
- DRAGOMIR, Lilea. XVIIIth International Balkan and Near Eastern Congresses Series on Economics, Business and Management. November 26-27, 2022. University "St. Kliment Ohridski", Republic of North Macedonia. Titlul comunicării: Methods for evaluating the efforts and direct and indirect effects of public target programmes in the Republic of Moldova.
- NEDELICU, Ana, ȘCHIOPU, Irina, International Conference on Global Economy in Business, Management, Social Science and Humanity Perspective (GEBMSSHP-21) on 25th December 2021 in Ankara, Turkey. Titlul comunicării: Implementing Human Rights Budgeting In Republic Of Moldova”.
- PÂRȚACHI, Ion, MIJA, Simion. XIVth International Conference „Globalization and Higher Education in Economics and Business Administration”, GEBA-2022. Alexandru Ioan Cuza University of Iași, România. 20-22 October, 2022. Statistical aspects of economic policies in the context of the COVID-19 crisis and post-crisis effects in Republic of Moldova. Disponibil pe: <https://www.feaa.uaic.ro/geba/programme.pdf>
- ROȘCA-SADURSCHI, Liudmila, CECLU, Liliana. Interdisciplinarity and Cooperation in Cross-Border Research International Conference, ICCR - 2021, Galați, România, 2-4 December 2021.

Titlul comunicării: Economic issues in respecting the economic, social and cultural rights of human.

- ROSCA-SADURSCHI, Liudmila. 41st EBES Conference - Berlin Germany October 12-14, 2022. Titlul comunicării: Development of Sustainable Business through Circular Economy and Eco-Innovation.
- SECRIERU, Angela, dr. 21st International Scientific Conference „Economy & Business”, Burgas, Bulgaria, 22-25 August 2022. The title of the oral communication „Financing the education sector from the perspective of consolidating the right to education”. Disponibil pe: <https://www.sciencebg.net/en/conferences/economy-and-business/>

➤ Manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova)

- BOGUȘ, Angela, dr. 7th International conference on Management strategies and policies in the contemporary economy, ICSPM 2022, event in mixed format. Organizatori: ASEM (Republica Moldova), Uniwersytet Economiczny W Krakowie (Polonia), 9-10 iunie 2022. Titlul comunicării orale: Servicii publice performante: influențe și perspective de îmbunătățire a nivelului de trai. Disponibil pe: https://ase.md/files/conferinte/Programme_ICSPM_09_10.06.2022_r4.pdf
- NEDELUCU, Ana, Conferința Științifică Internațională „Perspectivele și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației” Ediția a IX-a. Cahul, 03 iunie 2022. Titlul comunicării: Aspecte financiare ale protejării mamelor și copiilor refugiați.
- ROȘCA-SADURSCHI, Liudmila. Conferința Științifică Internațională „Perspectivele și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației” Ediția a IX-a. Cahul, 03 iunie 2022. Titlul comunicării: Gestionarea eficientă și corectă a resurselor umane prin respectarea drepturilor omului la muncă.
- ROȘCA-SADURSCHI, Liudmila, CECLU, Liliana. 7th International conference on Management strategies and policies in the contemporary economy, ICSPM 2022, event in mixed format. Organizatori: ASEM (Republica Moldova), Uniwersytet Economiczny W Krakowie (Polonia), 9-10 iunie 2022. Titlul comunicării orale: Servicii publice performante: influențe și perspective de îmbunătățire a nivelului de trai. Titlul comunicării: Eco-inovarea - promotor al economiei circulare în dezvoltarea afacerilor sustenabile. Disponibil pe: https://ase.md/files/conferinte/Programme_ICSPM_09_10.06.2022_r4.pdf.
- CECLU, Liliana, ROȘCA-SADURSCHI, Liudmila, BUNEA, Marina. International Conference on Modern technologies in the food industry, Fifth edition, 20-22 October, 2022, Chisinau, Republic of Moldova. Titlul comunicării: Biopolymers from food wastes. Disponibil pe: https://mtfi.utm.md/files/Program_MFTI.pdf
- ȘCHIOPU, Irina. Conferința Științifică internațională „Perspectivele și problemele integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației” Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu”, Cahul, Republica Moldova, 3 iunie 2022. Denumirea comunicării: Analiza cheltuielilor publice alocate pentru sectorul „Cultură, Sport, Tineret, Culte și Odihnă” prin prisma respectării dreptului cultural în Republica Moldova.

➤ Manifestări științifice naționale

➤ Manifestări științifice cu participare internațională

13. Aprecierea și recunoașterea rezultatelor obținute în proiect (premiu, medalii, titluri, alte aprecieri). (Opțional)
14. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media (Opțional):
- Emisiuni radio/TV de popularizare a științei
- Secieru, Angela. Summitul „Transformarea Educației 2022”: consultări naționale, Chișinău, 8 august 2022. Moderator Grupul 5 „Finanțarea educației”.
- Articole de popularizare a științei
15. Teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2022 de membrii echipei proiectului (Opțional)
- Mija, Simion. Titlul tezei de doctorat: *Utilizarea metodelor statistice și econometrice în fundamentarea politicii monetare orientată spre stabilitatea prețurilor*. Conducător științific: Ion Pârțachi, dr., cercetător principal în cadrul Proiectului.
- Specilitata: 523.02. Statistică economică.
- Susținută pe 21 aprilie 2022. Aprobata pe 1 iulie 2022.
- Disponibil pe: <http://www.cnaa.md/en/thesis/58113/>
16. Materializarea rezultatelor obținute în proiect (Opțional)
17. Informație suplimentară referitor la activitățile membrilor echipei în anul 2022
- Membru/președinte al comitetului organizatoric/științific, al comisiilor, consiliilor științifice de susținere a tezelor (Opțional)
- Secieru, Angela, dr. hab. Consiliul Științific pentru teza de doctor „Perfecționarea cadrului de supraveghere în scopul menținerii stabilității sistemului bancar din Republica Moldova”. 18 ianuarie 2022. Specialitatea 08.00.10 - Finanțe; monedă; credit. Președinte. Disponibil pe: <http://www.cnaa.md/thesis/57804/>
- Secieru, Angela, dr. hab. Comisia de doctorat pentru teza de doctor „Vulnerabilitatea sistemului bancar din Republica Moldova față de riscul sistemic”. Specialitatea 522.01 - Finanțe. Președinte. Disponibil pe: <http://www.cnaa.md/thesis/57791/>
- Secieru, Angela, dr. hab. Comisia de doctorat pentru teza de doctor habilitat, „Reconfigurarea sistemului financiar al Republicii Moldova în contextul noii arhitecturi a sistemului monetar financiar internațional”. Specialitatea 522.01 - Finanțe. Consultant științific. Disponibil pe: <http://www.cnaa.md/thesis/57766/>
- Secieru, Angela, dr. hab. Comisia de doctorat pentru teza de doctor „Optimizarea politicii monetare prin gestiunea așteptărilor inflaționiste”. Specialitatea 522.01 - Finanțe. Membru, Referent oficial. Disponibil pe: <http://www.cnaa.md/thesis/58607/>
- Pârțachi, Ion, dr. Comisia de doctorat pentru teza de doctor habilitat, „Reconfigurarea sistemului financiar al Republicii Moldova în contextul noii arhitecturi a sistemului monetar financiar internațional”. Specialitatea 522.01 - Finanțe. Secretar științific. Disponibil pe: <http://www.cnaa.md/thesis/57766/>
- Pârțachi, Ion, dr. Comisia de doctorat pentru teza de doctor, „Utilizarea metodelor statistice și econometrice în fundamentarea politicii monetare orientată spre stabilitatea prețurilor”. Specialitatea 523.02 - Statistică economică. Conducător științific. Disponibil pe:

<http://www.cnaa.md/thesis/57766/>

- Ceclu, Liliana, dr. Comisia de doctorat pentru teza de doctor „Procesul de uscare a semințelor de struguri în strat suspendat”. 24 iunie 2022. Specialitatea 253.05 Procese și aparate în industria alimentară, - membru al comisiei Disponibil pe: <http://www.cnaa.md/thesis/58113/>

➤ Redactor / membru al colegiilor de redacție al revistelor naționale / internaționale (Opțional)

- Secrieru, Angela, dr. hab. Revista „Economica”, ASEM - referent oficial. Disponibil pe: https://ase.md/files/publicatii/economica/docs/comisia_de_referenti_r2.pdf

- Pârțachi, Ion, dr. Revista „Economica”, ASEM - membru al colegiului de redacție. Disponibil pe: https://ase.md/files/publicatii/economica/docs/colegiul_redactie.pdf

- Pârțachi, Ion, dr. Revista „Management and economics reviews”, ASE București - membru al colegiului de redacție. Disponibil pe: <http://www.mer.ase.ro/index.php/editorial-information>

- Pârțachi, Ion, dr. Revista „Scientific Annals of Economics and Business”, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași - membru al colegiului de redacție. Disponibil pe: <http://saeb.feaa.uaic.ro/index.php/saeb/EditorialBoard>

- Pârțachi, Ion, dr. Revista „The USV Annals of Economics and Public Administration”, Universitatea Ștefan Cel Mare, Suceava - membru al colegiului de redacție.

- Pârțachi, Ion, dr. ”Revista română de statistică - Supliment” - membru al colegiului de redacție. Disponibil pe: <https://www.revistadestatistica.ro/supliment/scientific-board/>

- Botnari, Nadejda, dr. Revista „Economica”, ASEM - membru al colegiului de redacție. Disponibil pe: https://ase.md/files/publicatii/economica/docs/colegiul_redactie.pdf

- Țugui, Eduard, dr. Revista „MOLDOSCOPIE” - Membru al Colegiului de redacție. Disponibil pe: https://uspee.md/wp-content/uploads/2022/10/MS_nr.-1_22_tipar_v.15-1.pdf (pag. 4)

- Ceclu, Liliana, dr. The Scientific Journal Economic & Engineering Studies, Cahul “Bogdan Petriceicu Hasdeu” State University - membru al colegiului de redacție. Disponibil pe: <http://jees.usch.md/editorial-board/>

- Roșca-Sadurschi, Liudmila, dr. The Scientific Journal Economic & Engineering Studies, Cahul “Bogdan Petriceicu Hasdeu” State University - membru al colegiului de redacție. Disponibil pe: <http://jees.usch.md/editorial-board/>

- Ceclu, Liliana, dr. The Scientific Journal Economic & Engineering Studies, Cahul “Bogdan Petriceicu Hasdeu” State University - membru al comitetului științific. Disponibil pe: <http://jees.usch.md/editorial-board/>

- Șchiopu, Irina. Conferința Științifică internațională „Perspectivele și problemele integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației” Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu”, Cahul, Republica Moldova, 3 iunie 2022- membru în Colegiul de redacție

18. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect (obligatoriu).

RO. În scopul atingerii scopului și obiectivelor aferente etapei anuale a proiectului, echipa de cercetători, aplicând un arsenal extins de metode de cercetare în corespundere cu tematica proiectului (inclusiv - metoda sondajului; metode econometrice - regresia simplă și regresia multiplă, etc.), a formulat soluții referitoare la evaluarea și monitorizarea drepturilor economice, sociale și culturale (DESC) în Republica Moldova. În consecința activităților de cercetare, rezultatele obținute sunt exprimate sintetic, după cum urmează: - elaborarea metodologiei de evaluare a dimensiunii financiare a DESC; - elaborarea metodologiei de analiză a cheltuielilor publice prin prisma DESC; - evaluarea dinamicii, structurii, eficienței și eficacității cheltuielilor publice în Republica Moldova prin prisma DESC; - analiza dreptului la muncă, în mod particular condițiile de muncă, în cadrul Zonelor Economice Libere din Republica Moldova prin prisma cheltuielilor publice folosind tehnica sondajului; - elaborarea Ghidului metodologic privind evaluarea respectării dreptului la un mediu sănătos și dreptului la muncă; - elaborarea studiului privind progresul social și nivelul de trai la nivelul societăților contemporane, fiind, în acest sens, identificat și fundamentat rolul cheltuielilor publice; - identificarea și evaluarea legăturii dintre managementul cheltuielilor în sistemul de sănătate publică și managementul bugetului în Republica Moldova din perspectiva respectării dreptului la sănătate; - elaborarea modelului de interconexiune existentă între echitate - calitate - protecție împotriva riscului financiar în domeniul de sănătate publică; - elaborarea studiului cu privire la evaluarea cheltuielilor publice alocate sectorului „Cultură, sport, tineret, culte și odihnă” prin prisma respectării dreptului la cultură în Republica Moldova; - dezvoltarea abordării incluziunii financiare sub aspectul dimensiunii financiare a DESC, fiind evidențiate aspectele: accesibilitate-educație-reziliență și dimensiunea digitală, accesibilitate-aplicare-adoptare; - argumentarea necesității extinderii descentralizării financiare în Republica Moldova din perspectiva reducerii sărăciei și a respectării DESC; - proiectarea și evaluarea criteriului de eficiență a sistemului de cheltuieli publice locale prin prisma calității prestării serviciilor publice locale și, implicit a respectării DESC; - organizarea și desfășurarea mesei rotunde „Respectarea DESC: particularități și provocări”; - organizarea și desfășurarea mesei rotunde „Dezvoltarea cadrului metodologic de evaluare a cheltuielilor publice prin prisma Drepturilor Economice, Sociale și Culturale”.

Rezultatele obținute în activitatea de cercetare sunt reflectate în următoarele valori ale indicatorilor de performanță: a) numărul total de publicații: 27, inclusiv pe categorii: în reviste din străinătate recunoscute - 1; în reviste din Registrul National al revistelor de profil - 7; în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) - 5; în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) - 13; Ghid -1; b) numărul de participări la manifestări științifice - 25, dintre care: 11 - manifestări științifice internaționale (în străinătate); 14 - manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova); c) un sondaj la tematica proiectului; d) două evenimente științifice la tematica proiectului; e) o teză de doctor susținută în consiliul științific specializat și aprobată de ANACEC; f) o deplasare peste hotare (România, Iași) în scopul diseminării rezultatelor cercetărilor științifice realizate în cadrul proiectului.

Rezultatele proiectului obținute la momentul raportării au impact la nivel local, raional, regional, național, cu perspectiva extinderii și la nivel european (internațional).

ENG. In order to achieve the goal and objectives related to the annual stage of the project, the team of researchers, applying an extensive arsenal of research methods in accordance with the project theme (including - the survey method; econometric methods - simple regression and multiple regression, etc.), formulated solutions related to the evaluation and monitoring of economic, social and cultural rights (ESCR) in the Republic of Moldova. As a consequence of the research activities, the obtained results are expressed synthetically, as follows: - the development of the methodology for evaluating the financial dimension of ESCR; - the development of the methodology for the analysis of public expenditures through the prism of ESCR; - evaluation of the dynamics, structure, efficiency and effectiveness of public spending in the Republic of Moldova through the lens of ESCR; - analysis of the right to work, particularly working conditions, within the Free Economic Zones of the Republic of Moldova through the lens of public expenditures using the survey technique; - elaboration of the Methodological Guide regarding the assessment of compliance with the right to a healthy environment and the right to work; - the elaboration of the study on social progress and the standard of living at the level of contemporary societies, being, in this sense, identified and substantiated the role of public expenses; - identification and evaluation the link between the expenditure management in the public health system and the budget management in the Republic of Moldova from the perspective of respecting the right to health; - elaboration of the existing interconnection model between equity - quality - protection against financial risk in the field of public health; - the elaboration of the study regarding the evaluation of the public expenditures allocated to the "Culture, sport, youth, cults and recreation" sector from the perspective of respecting the right to culture in the Republic of Moldova; - the development of the approach to financial inclusion under the aspect of the financial dimension of ESCR, highlighting the aspects: accessibility-education-resilience and the digital dimension, accessibility-application-adoption; - arguing the need to expand financial decentralization in the Republic of Moldova from the perspective of reducing poverty and respecting ESCR; - the design and evaluation of the efficiency criterion of the local public expenditure system through the lens of the quality of the provision of local public services and, implicitly, the respect of ESCR; - organizing and conducting the round table "Respecting ESCR: particularities and challenges"; - organizing and conducting the round table "Development of the methodological framework for evaluating public expenditures through the lens of Economic, Social and Cultural Rights".

The results obtained in the research activity are reflected in the following values of the performance indicators: a) total number of publications: 27, including by category: in recognized foreign journals - 1; in journals from the National Register of specialized scientific journals - 7; in the works of international scientific conferences (abroad) - 5; in the works of international scientific conferences (Republic of Moldova) - 13; Guide -1; b) the number of participations in scientific events - 25, of which: 11 - international scientific events (abroad); 14 - international scientific events (in the Republic of Moldova); c) a survey on the subject of the project; d) two scientific events on the subject of the project; e) a doctoral thesis defended in the specialized scientific council and approved by National Agency for Quality Assurance in Education and Research; f) a trip abroad (Romania, Iași) for the purpose of disseminating the results of the scientific research carried out within the project.

The results of the project obtained at the time of reporting have an impact at the local, rayonal, regional, national level, with the prospect of expansion also at the European (international) level.

19. Recomandări, propuneri

Următoarele propuneri derivă din cercetările realizate de echipa de cercetători ai Proiectului în perioada de raportare:

- Aplicarea metodologiei de evaluare a dimensiunii financiare a DESC în scopul îmbunătățirii finanțării serviciilor și bunurilor publice destinate consolidării DESC;
- Aplicarea metodologiei de analiză a cheltuielilor publice prin prisma DESC în scopul îmbunătățirii gestiunii cheltuielilor publice;
- Extinderea aplicării tehnicii sondajului în evaluarea nivelului de respectare a drepturilor omului, inclusiv a Drepturilor Economice, Sociale și Culturale și preluarea rezultatelor acestor sondaje în dezvoltarea politicilor publice;
- Implementarea prevederilor Ghidului metodologic privind evaluarea respectării dreptului la un mediu sănătos și dreptului la muncă;
- Dezvoltarea relațiilor de parteneriat cu reprezentanții altor sectoare decât cel public, prin aceasta reușindu-se acoperirea unui spectru mult mai larg de servicii sociale acordate;
- Valorizarea legăturii dintre managementul cheltuielilor în sistemul de sănătate publică și managementul bugetului în Republica Moldova din perspectiva respectării dreptului la sănătate;
- Valorizarea interconexiunii existente între echitate – calitate - protecție împotriva riscului financiar în domeniul de sănătate publică;
- Implementarea prevederilor studiului cu privire la evaluarea cheltuielilor publice alocate sectorului „Cultură, sport, tineret, culte și odihnă” prin prisma respectării dreptului la cultură în Republica Moldova;
- Dezvoltarea abordării incluziunii financiare sub aspectul dimensiunii financiare a DESC;
- Extinderii descentralizării financiare în Republica Moldova din perspectiva reducerii sărăciei și a respectării DESC;
- Următoarele soluții au capacitatea să îmbunătățească managementul cheltuielilor publice, cu impact pozitiv asupra respectării Drepturilor Economice, Sociale și Culturale (DESC): - îmbunătățirea calității previziunilor macroeconomice și fiscale pentru a asigura elaborarea bugetului în baza unui cadru macro-bugetar realist și previzibil; - elaborarea bugetului public național și a componentelor acestuia în corespundere cu cadrul legal, asigurarea alocării resurselor financiare publice în strânsă corelare cu prioritățile de politici, limitele de cheltuieli stabilite în Cadrul bugetar pe termen mediu; - sporirea eficienței și transparenței procesului de elaborarea și implementare a bugetului public național, inclusiv a componentelor acestuia, prin implementarea corespunzătoare, evitând abordarea superficială, a bugetării bazate pe performanță; - îmbunătățirea și modernizarea managementului trezoreriei, asigurarea unui control eficient și o monitorizare adecvată la fiecare etapă de cheltuieli, instituirea unui sistem adecvat de contabilitate și de raportare în corespundere cu practicile internaționale; - dezvoltarea sistemului de control și audit intern în sectorul public în corespundere cu practica internațională, pentru a asigura utilizarea eficientă și transparentă a fondurilor publice; - creșterea mobilizării veniturilor publice prin sporirea capacității autorităților publice responsabile de administrarea lor, în special, în ceea ce privește veniturile fiscale și vamale; - dezvoltarea unui sistem modern de achiziții publice în conformitate cu standardele Uniunii Europene; - dezvoltarea continuă a capacității instituționale la nivelul autorităților administrației publice

centrale și locale și a instituțiilor aflate în subordonarea acestora, necesare pentru implementarea bugetării pe programe și performanță; - fortificarea capacităților de analiză a riscurilor bugetar-fiscale, riscurilor de fraudă și corupție, precum și de monitoring financiar al autorităților/ instituțiilor publice la autogestiune și al întreprinderilor de stat / municipale și al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public;

- Implementarea criteriului de eficiență a sistemului de cheltuieli publice locale prin prisma calității prestării serviciilor publice locale și, implicit a respectării DESC, și anume: a raportului dintre cheltuielile aferente serviciilor de stat cu destinație generală și veniturile bugetelor locale fără transferuri și defalcări de la veniturile de stat;

- Soluționarea problemei localităților mici lipsite, în mare parte, obiectiv de fundament economic și social pentru a-și asigura un potențial minim de finanțe publice locale cu impact critic negativ asupra respectării DESC;

- Analiza inegalității și sărăciei ar trebui să se extindă la măsurarea impactului diferitelor politici guvernamentale asupra inegalității și sărăciei și la determinarea modului în care aceste politici pot fi îmbunătățite.

Conducătorul de proiect Angela Secrieru

Data: 14 noiembrie 2022

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul 2022 în cadrul proiectului din Programul de Stat
Drepturile omului: dimensiunea financiară și consolidarea prin gestiunea eficientă a cheltuielilor
publice**

4. Articole în reviste științifice

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

1. PÂRȚACHI, Ion, RUSU, Svetlana, RUSU, Elena. Migration in the Republic Moldova: Trends, Determinants, and State Policy. *Governance and Politics*. 2022, vol. 1, no. 2, 82 -101. ISSN 2782-7070 (online). <https://www.gp-mgimo.ru/jour/article/view/19/15>

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

2. BOGUȘ, Angela. Consolidarea relațiilor de parteneriat în scopul asigurării unui trai decent. *Administrarea publică*. 2021, nr. 4, 88-93. ISSN 1813-8489. Categoria B. DOI: [https://doi.org/10.52327/1813-8489.2021.4\(112\)](https://doi.org/10.52327/1813-8489.2021.4(112)). Disponibil pe: <http://aap.gov.md/files/publicatii/revista/21/112.pdf> (editat decembrie 2021).

3. BOGUȘ Angela, BĂIEȘU, Marina. Beneficiile guvernănei corporative pentru sectorul public. *Economica*. 2022, nr. 2, 7-20. ISSN 1810-9136. Categoria B. Disponibil pe: https://ase.md/files/publicatii/economica/ec_2022_2.pdf

4. BOGUȘ Angela, BĂIEȘU, Marina. Eficientizarea metodelor și tehnicilor de motivare a funcționarilor publici. *Administrarea publică*. 2022, nr. 2, 105-110. ISSN 1813-8489. Categoria B. DOI: [https://doi.org/10.52327/1813-8489.2022.2\(114\).10](https://doi.org/10.52327/1813-8489.2022.2(114).10). Disponibil pe: <http://aap.gov.md/files/publicatii/revista/22/114.pdf>

5. BOTNARI, Nadejda, COPĂCEANU, Cristina. Reconfiguring the health system financing mechanism under pandemic shock conditions. *Journal of Public Administration, Finance and Law (JOPAFI)*. 2021. Issue 21, special Issue GEBA 2021. 13-24. ISSN-L 2285 - 3499 (online). <https://doi.org/10.47743/jopafi-2021-21-02>. Disponibil pe: https://www.jopafi.com/uploads/issue21/RECONFIGURING_THE_HEALTH_SYSTEM_FINANCING_MECHANISM_UNDER_PANDEMIC_SHOCK_CONDITIONS.pdf (editat decembrie 2021).

6. DRAGOMIR, Lilia. Etapele principale ale procesului de îmbunătățire a calității serviciilor medicale în Republica Moldova. *Administrarea publică*. 2021, nr. 4, 94-100. ISSN 1813-8489. Categoria B. DOI: [https://doi.org/10.52327/1813-8489.2021.4\(112\)](https://doi.org/10.52327/1813-8489.2021.4(112)). Disponibil pe: <http://aap.gov.md/files/publicatii/revista/21/112.pdf> (editat decembrie 2021).

7. NEDELCU, Ana. The role of local public authorities of level i in respecting economic, social and cultural rights. The Scientific Journal of Cahul State University “Bogdan Petriceicu Hasdeu”, semestrial edition, Economic & Engineering Studies, 2(10), 2021, p. 14-23, ISSN 2587-3121. Disponibil pe: <https://www.researchgate.net/publication/364933681> [THE ROLE OF LOCAL PUBLIC AUTHORITIES OF LEVEL I IN RESPECTING ECONOMIC SOCIAL AND CULTURAL RIGHTS](https://www.researchgate.net/publication/364933681) (editat decembrie 2021).

8. SECRIERU, Angela, BOTNARI, Nadejda. Finanțarea educației extrașcolare în Republica Moldova prin prisma dreptului la educație. *Economica*. 2021, nr. 4, 75-92. ISSN 1810-9136.

Categoria B. Disponibil pe: https://ase.md/files/publicatii/economica/ec_2021_4_r2.pdf (editat decembrie 2021).

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

9. DRAGOMIR, Lilia. Concentration Paths of the Compulsory Health care Insurance System in the Republic of Moldova. În: *EIRP Proceedings - European Integration Realities and Perspectives: The 16th edition of the International Conference* on May 14-15, 2021, vol. 16, nr. 1. p. 148 - 153. ISSN: 2067 – 9211. Disponibil pe: <https://dp.univ-danubius.ro/index.php/EIRP/article/view/154/206> (editat decembrie 2021).

10. PÂRȚACHI, Ion, MIJA, Simion, Systematization of statistical indicators for the analysis and evaluation of the efficiency of public expenditure management. În: *Challenges of COVID-19 Pandemics for Economics and Business Administration. Conference Proceedings of the XIIth International Conference Globalization and Higher Education in Economics and Business Administration GEBA 2020*. Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2021, p. 379-406. ISBN online: 978-606-714-653-0 (editat decembrie 2021).

11. SECRIERU, Angela, BÂRCĂ Aliona. Audit implications in assessing the efficiency of public expenditure relating to human rights. În: *ECOTREND 2021 - Sustainable Economies and Digitalization: opportunities and challenges in the pandemic era: XVIIIth International Scientific Conference* din 10-11 Decembrie 2021. Târgu Jiu County, România, 2021, p. 58-63, 0.3 c. a. ISSN 2248-0889 (editat decembrie 2021).

12. ȘCHIOPU Irina, *Repere analitice privind promovarea „Dreptului de cultură” prin prisma promovării drepturilor omului*, În: Conferința Științifică internațională „Dezvoltarea economico-socială durabilă a euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere”. Iași, Institutul de Cercetări Economice și Sociale ”Gh. Zane”, 2021, vol. XXXIX, Ed. Performantica, pag. 165-176, ISBN:978-606-685-830-4 (editat decembrie 2021).

13. ȚUGUI, Eduard, SECRIERU, Angela. Health care financing in the Republic of Moldova under the pressure of COVID-19 pandemic. În: *Challenges of COVID-19 Pandemics for Economics and Business Administration. Conference Proceedings of the XIIth International Conference Globalization and Higher Education in Economics and Business Administration GEBA 2020*. Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2021, p. 505-520. ISBN online: 978-606-714-653-0 (editat decembrie 2021).

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

14. BOGUȘ, Angela. Eficiența cheltuielilor publice pentru asigurarea unui nivel de trai decent cetățenilor. DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975155649.37>. În: *30 years of economic reforms in the Republic Moldova: economic progress via innovation and competitiveness: Conferința științifică internațională* din 24-25 septembrie 2021. Chișinău: ASEM, 2022, vol. 2, p. 249-256, 0.3 c. a. ISBN 978-9975-155-64-9 (PDF). Disponibil pe: https://ase.md/files/publicatii/epub/conf_09.21_Vol-2.pdf

15. BOGUȘ, Angela. Determinants of increasing the standard of living. În: *Competitiveness and innovation in the knowledge economy: 26th International Scientific Conference*, September 23-24, 2022. Chișinău: Book of Abstracts. ASEM, 2022, p. 31. ISBN 978-9975-155-93-9

16. DRAGOMIR, Liliana. Particularities of state social insurance budget planning in the Republic of Moldova. În: *Competitiveness and innovation in the knowledge economy: 26th International Scientific Conference*, September 23-24, 2022. Chișinău: Book of Abstracts. ASEM, 2022, p. 54. ISBN 978-9975-155-93-9.
17. PÂRȚACHI, Ion, GOGU, Emilia, CARA, Elena. Analiza și corelații statistice ale învățământului superior în Republica Moldova. DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975155663.04>. În: *30 years of economic reforms in the Republic Moldova: economic progress via innovation and competitiveness: Conferința științifică internațională din 24-25 septembrie 2021*. Chișinău: ASEM, 2022, vol. 3, p. 51-57, 0.3 c. a. ISBN 978-9975-155-66-3 (PDF). Disponibil pe: https://ase.md/files/publicatii/epub/conf_09.21_Vol-3.pdf.
18. MARDARI, Lilia. Concentration vectors of the compulsory medical assistance insurance system in the Republic of Moldova. În: *Competitiveness and innovation in the knowledge economy: 26th International Scientific Conference*, September 23-24, 2022. Chișinău: Book of Abstracts. ASEM, 2022, p. 53. ISBN 978-9975-155-93-9.
19. PÂRȚACHI, Ion, ȘIȘCAN, Natalia. Măsurarea impactului indicatorilor fiscali asupra calității vieții în Republica Moldova. DOI: DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975155663.07>. În: *30 years of economic reforms in the Republic Moldova: economic progress via innovation and competitiveness: Conferința științifică internațională din 24-25 septembrie 2021*. Chișinău: ASEM, 2022, vol. 3, p. 74-79, 0.3 c. a. ISBN 978-9975-155-66-3 (PDF). Disponibil pe: https://ase.md/files/publicatii/epub/conf_09.21_Vol-3.pdf.
20. PÂRȚACHI, Ion, RUSU, Svetlana. The regional economic situation and its impact on migration. În: *Competitiveness and innovation in the knowledge economy: 26th International Scientific Conference*, September 23-24, 2022. Chișinău: Book of Abstracts. ASEM, 2022, p. 36 - 37. ISBN 978-9975-155-93-9
21. SECRIERU, Angela. Evaluarea cheltuielilor publice din perspectiva respectării drepturilor economice, sociale și culturale. DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975155618.02>. În: *30 years of economic reforms in the Republic Moldova: economic progress via innovation and competitiveness: Conferința științifică internațională din 24-25 septembrie 2021*. Chișinău: ASEM, 2022, vol. 1, p. 16-23, 0.3 c. a. ISBN 978-9975-155-61-8 (PDF). Disponibil pe: https://ase.md/files/publicatii/epub/conf_09.21_Vol-1.pdf
22. SECRIERU, Angela, PÂRȚACHI, Ion, ȘIȘCAN, Natalia. Assessing the impact of income inequality on the sustainable development goals. În: *Competitiveness and innovation in the knowledge economy: 26th International Scientific Conference*, September 23-24, 2022. Chișinău: Book of Abstracts. ASEM, 2022, p. 38. ISBN 978-9975-155-93-9.
23. SECRIERU, Angela. Financing the education sector in the context of macroeconomic instability. În: *Competitiveness and innovation in the knowledge economy: 26th International Scientific Conference*, September 23-24, 2022. Chișinău: Book of Abstracts. ASEM, 2022, p. 48 - 49. ISBN 978-9975-155-93-9.
24. SECRIERU, Angela. Finanțarea educației în situații de criză. În: *Perspectivile și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației: Conferința științifică internațională din 3 iunie 2022*. Cahul: Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu”, 2022, vol. IX, partea 1, p. 210-216. ISSN 2587-3563.

25. ȚUGUI, Eduard. Drepturile economice în „vremurile bune”: munca și salariul minim în Republica Moldova. DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975155649.04>. În: *30 years of economic reforms in the Republic Moldova: economic progress via innovation and competitiveness: Conferința științifică internațională din 24-25 septembrie 2021*. Chișinău: ASEM, 2022, vol. 2, p. 30-39, 0.3 c. a. ISBN 978-9975-155-64-9 (PDF). Disponibil pe: https://ase.md/files/publicatii/epub/conf_09.21_Vol-2.pdf.

26. SECRIERU, Angela, KENIG Eduard. Надзор и регулирование финансовой системы в целях устойчивого экономического роста. În: *Teoria și practica administrației publice: Conferința științifico-practică internațională*, 20 mai 2022. Chișinău: AAP, 2022. P. 457-461. ISBN 978-9975-3542-3-3. Disponibil pe: <http://aap.gov.md/files/conferinte/tpap22.pdf>

9. Alte lucrări științifice

27. SECRIERU, Angela, SECRIERU, Iulian. Indicatorii Drepturilor Economice, Sociale și Culturale: măsurare și implementare (ghid metodologic). Chișinău: ÎS FEP „Tipografia Centrală”, 2022. 80 p. ISBN 978-5-88554-115-2.

**Executarea devizului de cheltuieli, conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare
(la data raportării)**

Cifrul proiectului: 20.80009.0807.35

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	211180	385,8	-	385,8
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	212100	92,6	-	92,6
Servicii informaționale	222210	2,7	-	2,4
Deplasări în interes de serviciu peste hotare	222720	8,4	-	8,4
Servicii de editare	222910	5,0	-	5,0
Servicii neatribuite altor aliniate	222990	26,3	-	26,3
Total		520,8	-	520,8

Conducătorul organizației _____ / Alexandru Stratan

Economist șef _____ / Nadejda Guțu

Conducătorul de proiect _____ / Angela Secrieru

Data: 14.11.20

LȘ

Componența echipei proiectului

Cifrul proiectului 20.80009.0807.35

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului)						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Secieru Angela	1968	dr. hab.	0,5	03.01.2022	
2.	Pârțachi Ion	1955	dr. șt. ec.	0,25	03.01.2022	
3.	Botnari Nadejda	1961	dr. șt. ec.	0,25	03.01.2022	
4.	Boguș Angela	1970	dr. șt. ec.	0,5	03.01.2022	
5.	Țugui Eduard	1980	dr. șt. ec.	0,5	03.01.2022	
6.	Mocanu Natalia	1970	dr. hab.	0,5	03.01.2022	
7.	Dragomir Lilia	1975	dr. șt. ec.	0,5	03.01.2022	
8.	Popa Ludmila	1981	-	0,5	03.01.2022	
9.	Mardari Liliana	1982	-	-	03.01.2022	
10.	Mija Simion	1988	-	-	03.01.2022	
11.	Gancearuc Olga	1988	-	-	03.01.2022	

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare	18%
--	-----

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2022					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1.	Ababii Victor	1993	-	0,5	03.01.2022

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor la data raportării	25%
---	-----

Conducătorul organizației _____ / Alexandru Stratan

Economist șef _____ / Nadejda Guțu

Conducătorul de proiect _____ / Angela Secieru

Data: 14.11.2022

LȘ

